

aşırı düşük teklif açıklaması kapsamında sunduğu fiyat teklifine konu beton çelik çubukların, poz numaralı iş kalemine ilişkin analizde yer alan demir girdilerine ilişkin teknik nitelik ve kriterlere uygunluğunun beyan edildiği, aşırı düşük teklif açıklaması denetimi kapsamında isteklilerce teklif edilen mamul malların niteliğinden kaynaklı olarak teknik nitelik veya kriterlere uygunluğuna ilişkin fiili denetiminin bu aşamada gerçekleştirilmeyeceği ve bu

**denetimin Sözleşme Tasarısı
maddesi düzenlemeleri dikkate
alınarak sözleşmenin
uygulanması aşamasında
gerçekleştirilmesi gerektiği
hususları bir arada
değerlendirildiğinde, fiyat
teklifine konu malların TS
satandardı ile Karayolları
Teknik Şartnamesindeki
şartları karşıladığına
ilişkin tevsik edici belge
sunulmadığı gerekçesiyle
isteklinin açıklamalarının
reddedilemeyeceği**

Toplantı No : 2019/004

Gündem No : 48

Karar Tarihi : 16.01.2019

Karar No : 2019/UY.II-89

BAŞVURU SAHİBİ:

Feza Taahhüt Anonim Şirketi,

[İHALE](#) YAPAN İDARE:

Karayolları 5. Bölge Müdürlüğü,

BAŞVURUYA KONU İHALE:

2018/226244 İhale Kayıt Numaralı “(Mersin-Gözne) Ayr – Arslanköy Yolu Km:18+107-36+107 Arasındaki ”Toprak İşleri, Sanat Yapıları, Köprü ve Sk’lı Üstyapı İşleri Yapım İşi” İhalesi

KURUM TARAFINDAN YAPILAN İNCELEME:

Karayolları 5.Bölge Müdürlüğü tarafından 12.06.2018 tarihinde açık ihale usulü ile gerçekleştirilen “(Mersin-Gözne) Ayr – Arslanköy Yolu Km:18+107-36+107 Arasındaki ”Toprak İşleri, Sanat Yapıları, Köprü ve Sk’lı Üstyapı İşleri Yapım İşi” ihalesine ilişkin olarak Feza Taahhüt Anonim Şirketinin 26.11.2018 tarihinde yaptığı şikâyet başvurusunun, idarenin 26.11.2018 tarihli yazısı ile reddi üzerine, başvuru sahibince 05.12.2018 tarih ve 58774sayı ile Kurum kayıtlarına alınan 05.12.2018 tarihli dilekçe ile itirazen şikâyet başvurusunda bulunulmuştur.

Başvuruya ilişkin olarak 2018/1772 sayılı itirazen şikâyet dosyası kapsamında yapılan inceleme neticesinde esas inceleme raporu tanzim edilmiştir.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği’nin “Sınır değer ve aşırı düşük teklifler” başlıklı 60’ıncı maddesinde “(1) İhale komisyonu verilen teklifleri değerlendirdikten sonra Kurum tarafından belirlenen yönteme göre sınır değeri hesaplar.

(2) Aşırı düşük teklif tespit ve değerlendirme işlemlerine ilişkin olarak, ihale ilanı ve dokümanında belirtilmek kaydıyla, üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı fıkralardaki koşullar çerçevesinde aşağıdaki seçeneklerden bir tanesi kullanılır.

a) Sınır değerinin altında olan teklifler ihale komisyonunca aşırı düşük teklif olarak tespit edilir ve bu teklif

sahiplerinden Kurum tarafından belirlenen kriterlere göre teklifte önemli olduğu tespit edilen bileşenler ile ilgili ayrıntılar yazılı olarak istenir. İhale komisyonu;

- 1) Yapım yönteminin ekonomik olması,
 - 2) Seçilen teknik çözümler ve teklif sahibinin işin yerine getirilmesinde kullanacağı avantajlı koşullar,
 - 3) Teklif edilen işin özgünlüğü,
- gibi hususlarda yapılan yazılı açıklamaları dikkate alarak aşırı düşük teklifleri değerlendirir. Bu değerlendirme sonucunda, açıklamaları yeterli görülmeyen veya yazılı açıklamada bulunmayan isteklilerin teklifleri reddedilir..." hükmü,

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Sınır değer tespiti ve aşırı düşük teklifler" başlıklı 45'inci maddesinde "...Teklifi aşırı düşük bulunan isteklilerin, tekliflerinde önemli olduğu tespit edilen bileşenler ile ilgili olarak 4734 sayılı Kanunun 38 inci maddesi uyarınca yapacakları açıklamada, sorgulamaya konu iş kalemlerine/gruplarına ilişkin analizler ile bu analizlere dayanak teşkil eden bilgi ve belgeleri sunmaları gerekmektedir.

İsteklilerin analizlerine dayanak teşkil eden bilgi ve belgeler;

- a. Üçüncü kişilerden alınan fiyat teklifleri,
 - b. Çimento ve demir ürünleri için ilan edilmiş üretici fiyat tarifeleri,
 - c. Kamu kurum ve kuruluşları tarafından sunulan mal ve hizmetlere ilişkin ilan edilmiş fiyat tarifeleri veya bunlardan alınmış fiyat teklifleri,
 - ç. Kamu kurum ve kuruluşları tarafından ilgili mal veya hizmetlere ilişkin ilan edilen asgari fiyatlar,
 - d. Ürettiği, aldığı veya sattığı mallara ilişkin maliyet/satış tutarı tespit tutanakları,
 - e. Stokunda bulunan mallara ilişkin stok tespit tutanakları,
 - f. İdarece istenmesi durumunda yardımcı analizler v.b. dir.
- İstekliler tekliflerine ilişkin olarak yukarıda sayılan belgelerden kendileri için uygun olanları açıklamaları

kapsamında sunacaklardır.

...

45.1.13.1. Teklifi oluşturan maliyet bileşenlerine ilişkin üçüncü kişilerden fiyat teklifi alınması durumunda, öncelikli olarak fiyat teklifini veren kişiyle tam tasdik sözleşmesi yapan veya beyannamelerini imzalamaya yetkili olan meslek mensubu tarafından ilgisine göre teklife konu mal veya hizmet için maliyet tespit tutanağı (Ek-0.5) veya satış tutarı tespit tutanağı (Ek-0.6) düzenlenecektir. Tutanaklar fiyat teklifinin dayanağı olarak düzenlenecek olup, meslek mensubu tarafından muhafaza edilecek ve fiyat teklifinin ekinde idareye verilmeyecektir. Ancak idare veya Kurum tarafından gerekli görülmesi halinde bu tutanaklar meslek mensubundan istenebilecektir.

Maliyet tespit tutanağı dayanak alınarak fiyat teklifi sunulabilmesi için, fiyat teklifinin mamul/mala ilişkin olması halinde mamul/malın birim fiyatının, tutanakta tespit edilen ağırlıklı ortalama birim maliyetin altında olmaması; fiyat teklifinin hizmete ilişkin olması halinde ise bu hizmetin birim fiyatının, tutanakta tespit edilen toplam birim maliyetin altında olmaması, bu tespitin (Ek-0.5) formunda yapılması, fiyat teklifi üzerine meslek mensubu tarafından "Bu fiyat teklifindeki birim fiyatın, mükellefin yasal defter ve belgelerine göre tarafımca düzenlenerek onaylanan (.../.../...) tarih ve (...) sayılı maliyet tespit tutanağındaki ortalama/toplam birim maliyet tutarının altında olmadığını beyan ederim." ibaresinin yazılarak imzalanması ve iletişim bilgileri de belirtilmek suretiyle kaşelenmesi/mühürlenmesi gerekmektedir.

Satış tutarı tespit tutanağı dayanak alınarak fiyat teklifi sunulabilmesi için teklif edilen birim fiyatın, ilgili tutanakta tespit edilen ağırlıklı ortalama birim satış tutarının % 80'inin altında olmaması, bu tespitin (Ek-0.6) formunda yapılması, fiyat teklifi üzerine meslek mensubu tarafından "Bu fiyat teklifindeki birim fiyatın, mükellefin yasal defter ve belgelerine göre tarafımca düzenlenerek onaylanan (.../.../...) tarih ve (...) sayılı satış tutarı tespit

tutanağındaki ağırlıklı ortalama birim satış tutarının % 80'inin altında olmadığını beyan ederim." ibaresinin yazılarak imzalanması ve iletişim bilgileri de belirtilmek suretiyle kaşelenmesi/mühürlenmesi gerekmektedir.

Üçüncü kişilerden alınan fiyat tekliflerinin teklife konu alanda faaliyet gösterenlerden alınması gerekmekte olup, bu belgelerin ihale tarihinden önce düzenlenmiş olması zorunlu değildir.

Kaşeleme işlemi 8.4 üncü maddede belirtilen özel kaşe kullanılmak suretiyle yapılabileceği gibi, bu kaşe dışında meslek mensubuna ilişkin bilgileri içeren kaşe kullanılmak suretiyle de yapılabilir.

...

45.1.13.10. Meslek mensubu; üçüncü kişilerden alınan fiyat teklifi üzerindeki beyanın ve emsal bedel beyanı ile Ek-0.5, Ek-0.6, Ek-0.7 ve Ek-0.8 numaralı tutanaklardaki bilgilerin doğruluğundan sorumludur. Meslek mensubu ibaresinden Yeminli Mali Müşavirler veya Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler anlaşılır.

45.1.13.11.(Değişik: 07/06/2014-29023 R.G./ 35. md.) Ek-0.5, Ek-0.6, Ek-0.7 ve Ek-0.8 numaralı tutanakların son veya bir önceki geçici vergi beyanname dönemine ilişkin olarak düzenlenmesi zorunludur. Son veya bir önceki geçici vergi beyanname döneminin tespitinde; 4734 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (d) ve (e) bentlerine göre pazarlık usulü ile yapılan ihalelerde ilk yazılı fiyat tekliflerinin alındığı tarih, diğer ihale usulleri ile yapılan ihalelerde ise ihale tarihi esas alınır.

Örneğin; 11.1.2014 tarihinde açık ihale usulü ile yapılan ihalede son geçici vergi beyanname dönemi "Ekim-Kasım-Aralık 2013", 15.7.2014 tarihinde açık ihale usulü ile yapılan ihalede son geçici vergi beyanname dönemi "Nisan-Mayıs-Haziran 2014" tür.

...

45.1.14. Aşırı düşük teklif sorgulaması sonucunda; (45.1.3 – 45.1.13) maddelerine uygun açıklamada bulunmayan, açıklamaları

idarece tanımlanan yapım şartlarına uymayan veya teknik şartnameye aykırı hususlar içeren isteklilerin teklifleri gerekçeleri belirtilmek suretiyle reddedilecektir..." açıklaması,

İdari Şartname'nin "İhale konusu işe ilişkin bilgiler" başlıklı 2'nci maddesinde "2.1. İhale konusu işin

a) Adı:(MERSİN-GÖZNE) AYR – ARSLANKÖY YOLU KM:18+107-36+107 Arasındaki "Toprak İşleri, Sanat Yapıları, Köprü ve SK'lı Üstyapı İşleri Yapım İşİ

b) Yatırım proje no'su/kodu:1986E040380

c) Miktarı (fiziki) ve türü:

3.218.000 m3 Her cins ve klastaki zeminde yarma ve yan ariyet kazısı yapılması ve kullanılması ve Birim Fiyat Teklif Cetvelinde belirtilen cins ve miktarlarda Toprak İşleri, Sanat Yapıları, Köprü ve SK'lı Üstyapı İşleri

Ayrıntılı bilgi idari şartnamenin ekinde yer almaktadır.

ç) Yapılacağı yer:Arslanköy – MERSİN

d) Bu bent boş bırakılmıştır." düzenlemesi,

Anılan Şartname'nin "İhaleye ilişkin bilgiler ile ihale ve son teklif verme tarih ve saati" başlıklı 3'üncü maddesinde "3.1.

a)İhale kayıt numarası: 2018/226244

b) İhale usulü: Açık ihale.

c) Tekliflerin sunulacağı adres: Karayolları 5.(Mersin) Bölge Müdürlüğü İhale Salonu

ç) İhalenin yapılacağı adres: Karayolları 5.(Mersin) Bölge Müdürlüğü İhale Salonu

d) İhale (son teklif verme) tarihi: 12.06.2018

e) İhale (son teklif verme) saati: 10:00

f) İhale komisyonunun toplantı yeri: Karayolları 5.Bölge Müdürlüğü İhale Salonu/ MERSİN..." düzenlemesi,

Aynı Şartname'nin "Sınır değer" başlıklı 33'üncü maddesinde "33.1. İhale komisyonu verilen teklifleri değerlendirdikten sonra Kurum tarafından belirlenen yönteme göre sınır değeri hesaplar.

33.2. Teklifi sınır değerinin altında kalan isteklilerden

Kanunun 38 inci maddesine göre açıklama istenecektir. Bu kapsamda; ihale komisyonu sınır değerin altında kalan teklifleri aşırı düşük teklif olarak tespit eder ve bu teklif sahiplerinden Kurum tarafından belirlenen kriterlere göre teklifte önemli olduğunu tespit ettiği bileşenler ile ilgili ayrıntıları yazılı olarak ister. İhale komisyonu;

- a) Yapım yönteminin ekonomik olması,
- b) Seçilen teknik çözümler ve teklif sahibinin işin yerine getirilmesinde kullanacağı avantajlı koşullar,
- c) Teklif edilen işin özgünlüğü,

gibi hususlarda yapılan yazılı açıklamaları dikkate alarak aşırı düşük teklifleri değerlendirir. Bu değerlendirme sonucunda, açıklamaları yeterli görülmeyen veya yazılı açıklamada bulunmayan isteklilerin teklifi reddedilir. İhale komisyonunca reddedilmeyen teklifler, geçerli teklif olarak belirlenir. İhale üzerinde bırakılan isteklinin teklifinin sınır değerin altında olması durumunda kesin teminat 40.2 maddesinde yer alan hüküm uyarınca hesaplanan tutar üzerinden alınır.” düzenlemesi,

Sözleşme Tasarısı’nın “Kabul Edilmeyen Malzeme” başlıklı 33.3’üncü maddesinde “33.3.1 Şartnamelerde istenen nitelikleri taşımayan malzeme, uygunsuz malzemedir. Bu malzemeler kullanılmamış ise, yüklenici tarafından ya imha edilecek veya şantiyeden uzaklaştırılacaktır. Şayet kullanılmış ise, bununla yapılan imalat sökülüp uygun malzeme ile yenisi yapılacaktır. Reddedilen malzemenin, yüklenici tarafından şartnamelerdeki nitelikleri sağlayacak şekilde uygun duruma getirilmesi mümkün ise ve bunun yeterli olduğu Yapı Denetim Görevlisi tarafından muayene ve deney sonucu tespit edilirse, bu malzemenin kullanılması mümkündür. Ayrıca, genel olarak teknik nitelik ve şartları haiz olmayan malzeme kabul edilmez. Kabul edilmeyecek veya uygun duruma getirilerek kabul edilebilecek malzeme hakkında Yapı Denetim Görevlisi bir rapor düzenleyerek yükleniciye tebliğ eder. Yüklenici aynı günde bu rapora itiraz edebilir. Yüklenicinin itirazının İdarece tetkiki esnasında kabul edilmeyen malzeme hiçbir suretle kullanılmaz. Bu itiraz

İdarece incelenerek reddedilir ve Yapı Denetim Görevlisinin raporu uygun görülürse yüklenici, kabul edilmeyen malzemeyi değiştirmeye ve yapı yerinden uzaklaştırmaya veya uygun duruma getirmeye mecburdur...” düzenlemesi yer almaktadır.

İhale komisyonu kararının ekinde yer alan “İhale Komisyon Kararı-1 Ek” başlıklı belge incelendiğinde, başvuru sahibi tarafından aşırı düşük teklif açıklaması kapsamında 3790/P pozuna ait analiz girdilerinde yer alan “04.253 beton çelik çubuğu nervürlü &8-12mm.(s420, b420b-c, b500b-c)” ve “04.254 beton çelik çubuğu nervürlü &14-32mm.(s420, b420b-c, b500b-c)” analiz girdileri için Hazar Demir Çelik İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından düzenlenen fiyat teklifinin sunulduğu, fiyat teklifi ekinde yer alan satış tutarı tespit tutanağında ağırlıklı ortalama birim satış tutarının 2,133 TL/Kg olduğu, analize konu ürünle ilgili Türkiye’de demir üretimi gerçekleştiren Kardemir A. Ş. tarafından ilan ve ihale tarihleri arasında yayınlanan fiyatların KDV hariç ortalama 2,50 TL/Kg olduğu, dolayısıyla istekli tarafından fiyat teklifine konu edilen demir girdisinin TS-708 standardına ve Karayolları Teknik Şartnamesine uygun olamayacağı sonucuna ulaşıldığına yönelik gerekçelerle, başvuru sahibinin aşırı düşük teklif açıklamalarının reddedildiği anlaşılmıştır.

İdarece 23.10.2018 tarihinde EKAP üzerinden gönderilen “aşırı düşük teklif açıklama talebi” konulu yazı ile teklifi sınır değer altında yer alan isteklilerden aşırı düşük teklif açıklaması talep edildiği anlaşılmıştır.

Ayrıca söz konusu yazı ile açıklama istenilen analiz girdileri için Kamu İhale Genel Tebliğinin 45.1.13. maddesine istinaden üçüncü kişilerden teklif alınarak açıklama yapılması durumunda, fiyat teklifini veren kişiyle tam tasdik sözleşmesi yapan veya beyannamelerini imzalamaya yetkili olan meslek mensubu tarafından düzenlenen ve fiyat teklifine dayanak oluşturan maliyet tespit tutanağı veya satış tutarı tespit tutanağının fiyat teklifiyle birlikte istekliler tarafından sunulması idarece talep edilmiştir.

İdarece 23.10.2018 tarihinde EKAP üzerinden gönderilen “aşırı düşük teklif açıklama talebi” konulu yazı ve ekinde yer alan analiz formatları ile “Açıklanma İstenmeyen Analiz Girdileri” başlıklı belge incelendiğinde,

3790/P poz numaralı “inşaat bünyesine giren yuvarlak demir ve nervürlü çelik zati bedeli, yüklenmesi, taşınması, boşaltılması, istifi ve işçiliği(Q50mm’ye kadar her çaptaki)” iş kaleminin açıklama istenilen iş kalemleri arasında yer aldığı, söz konusu iş kalemine ilişkin analiz kapsamında, “04.253 beton çelik çubuğu nervürlü Q8-12mm.(s420, b420b-c, b500b-c)” ve “04.254 beton çelik çubuğu nervürlü Q14-32mm.(s420, b420b-c, b500b-c)” girdilerine de yer verildiği anlaşılmıştır.

Sözleşme Tasarısı’nın 33.3.1’inci maddesinde, genel olarak teknik nitelik ve şartları haiz olmayan malzemelerin kabul edilmeyeceği ve Yapı Denetim Görevlisinin raporu doğrultusunda yüklenicinin, kabul edilmeyen malzemeyi değiştirmeye ve yapı yerinden uzaklaştırmaya veya uygun duruma getirmeye mecbur olduğuna yönelik düzenlemelere yer verilmiştir.

Feza Taahhüt A. Ş.nin sunduğu aşırı düşük teklif açıklamaları kapsamında sunduğu fiyat teklifi incelendiğinde, fiyat teklifinin 24.10.2018 tarihinde Hazar Demir Çelik İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. tarafından düzenlendiği, fiyat teklifinin ekinde fiyat teklifine konu mamul, mal veya hizmete ilişkin toplam yurt içi satışlarının “20.841.340,60 TL”, toplam satış miktarının “9.768.220 kg” , ağırlıklı ortalama birim satış tutarının “2.133,58 TL/Ton” olduğuna ilişkin bilgilerin yer aldığı SMMM Emre Akgün tarafından Kamu İhale Genel Tebliği’nin 45.1.13.1’inci maddesinde yer alan açıklamalara uygun olarak onaylanmış satış tutarı tespit tutanağının sunulduğu görülmüştür.

Ayrıca anılan fiyat teklifine konu malların cinslerinin fiyat teklifi üzerinde “Beton çelik çubuğu nervürlü Q8-12mm.(S420, B420B-C, B500B-C)” ve “Beton çelik çubuğu nervürlü

Q14-32mm.(S420, B420B-C, B500B-C)" olduğu, yine fiyat teklifinin "teklife ait notlar" kısmında, "Bölge Müdürlüğü-5. Bölge Mersin ile yapacağınız sözleşmeye ve (Mersin-Gözne) Ayr – Arslanköy Yolu Km:18+107-36+107 Arasındaki "Toprak İşleri, Sanat Yapıları, Köprü ve Sk'lı Üstyapı İşleri Yapım İş'i'ne ait, Birim Fiyat Tarifli, Yapım işleri Genel ve Özel Teknik Şartnameye ve de Karayolu Teknik Şartnamesi'ne uygun beton çelik çubukları verilecektir." beyanının yer aldığı görölmüştür.

3790/P poz numaralı "inşaat bünyesine giren yuvarlak demir ve nervürlü çelik zati bedeli, yüklenmesi, taşınması, boşaltılması, istifli ve işçiliği(Q50mm'ye kadar her çaptaki)" iş kalemine ilişkin analiz dikkate alındığında, idarece demir girdilerine ilişkin olarak belirlenen teknik kriterlere yer verildiği görölmüştür. İstekli tarafından sunulan fiyat teklifine bakıldığında, açıklama istenilen demir girdilerine ilişkin teknik bilgilere fiyat teklifi üzerinde yer verildiği, TS-708 standardı ve teknik şartnamelere uygun beton çelik çubuklarının temin edileceğinin fiyat teklifi üzerinde belirtildiği görölmüştür.

İhalelerde aşırı düşük teklif açıklamalarının amacı, teklifi sınır değerin altında olduğu tespit edilen istekliler tarafından, teklif edilen fiyatlar ile ihale konusu işin gerçekleştirilebilmesinin tespiti ve denetimidir. Bu denetim çerçevesinde teklifi sınır değerin altında olan isteklilerden açıklama istenen iş kalemlerine ilişkin birim fiyatlarının kanıtlayıcı belgelerle tevsik edilmesi beklenilmekte iken tekliflerine konu ettikleri mamul mal veya hizmetlerin teknik nitelik veya kriterlere uygunluğunun fiilen denetim imkanı bulunmamaktadır.

Başvuru sahibinin aşırı düşük teklif açıklaması kapsamında sunduğu fiyat teklifine konu beton çelik çubukların, 3790/P poz numaralı iş kalemine ilişkin analizde yer alan demir girdilerine ilişkin teknik nitelik ve kriterlere uygunluğunun beyan edildiği, aşırı düşük teklif açıklaması denetimi

kapsamında isteklilerce teklif edilen mamul malların niteliğinden kaynaklı olarak teknik nitelik veya kriterlere uygunluğuna ilişkin fiili denetiminin bu aşamada gerçekleştirilmeyeceği ve bu denetimin Sözleşme Tasarısı'nın 33.3.1'inci maddesi düzenlemeleri dikkate alınarak sözleşmenin uygulanması aşamasında gerçekleştirilmesi gerektiği hususları bir arada değerlendirildiğinde, fiyat teklifine konu malların TS-708 satandardı ile Karayolları Teknik Şartnamesindeki şartları karşıladığına ilişkin tevsik edici belge sunulmadığı gerekçesiyle isteklinin açıklamalarının reddedilemeyeceği sonucuna ulaşılmaktadır.